

1 Advies

Aan de Federale Minister van Binnenlandse Zaken
Mevrouw Joëlle Milquet
Wetstraat 2
1000 Brussel

Sint-Stevens-Woluwe, 4 april 2014

Geachte Minister,

Conform de overeenkomst tussen PwC en Smartmatic van 3 maart 2014 en in de hoedanigheid van onze rol als Adviesorgaan zoals bepaald in artikel 4, §3 van de wet van 7 februari 2014 tot organisatie van de elektronische stemming met papier bewijsstuk, hebben wij een onderzoek uitgevoerd van de toepassing(en) voor elektronische verkiezingen, geleverd door Smartmatic, die ingezet zullen worden in het kader van de verkiezingen van 25 mei 2014 (hierna de Toepassing genoemd).

Dit onderzoek heeft als doelstelling om een advies uit te brengen met betrekking tot de geschiktheid van de Toepassing.

Deze geschiktheid omvat:

- Integriteit, functionaliteit, betrouwbaarheid, bruikbaarheid, efficiëntie en onderhoudbaarheid;
- De traceerbaarheid van een uitgebrachte stem en het aantal uitgebrachte stemmen;
- Een toepassing die een herhaalbaar resultaat oplevert;
- Een toepassing conform met de wetgeving.

De conformiteit met de wetgeving behelst op zijn beurt conformiteit met het/de:

- Algemeen Kieswetboek (officieuze coördinatie tot 15.02.2014) en bijlagen algemeen kieswetboek;
- Wet van 23 maart 1989 inzake de verkiezing van het Europees Parlement (officieuze coördinatie tot 15.02.2014);
- Wet van 16 juli 1993 inzake de verkiezing van het Vlaams Parlement en het Waals Parlement met uittreksel uit de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen – verkiezing van het Vlaams Parlement en het Waals Parlement (officieuze coördinatie tot 15.02.2014);
- Wet van 12 januari 1989 tot regeling van de wijze waarop het Brussels Hoofdstedelijk Parlement wordt verkozen met een uittreksel van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse Instellingen (officieuze coördinatie tot 15.02.2014);
- Wet van 7 februari 2014 inzake de elektronische stemming met papieren bewijsstuk;
- Koninklijk Besluit van 21 maart 2014 inzake de vaststelling van de algemene erkenningsvoorwaarden van de elektronische stelsystemen met papieren bewijsstuk; en
- Wetten van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in bestuurszaken.

Ons onderzoek en de evaluatie van de Toepassing is gebaseerd op:

- Een nazicht van de geautomatiseerde verwerking en controle binnen de toepassingen;
- Interviews met management en ander personeel van Smartmatic met toegewezen verantwoordelijkheden voor het naleven van de conformiteit met de erkenningsvoorwaarden;
- Nazicht, op basis van steekproeven, van documenten die de naleving van de erkenningsvoorwaarden aantonen;
- De uitvoering van simulatietesten op een testbank en testplatform;
- Het nazicht van de broncode; en
- Andere verificaties die wij noodzakelijk achten.

Specifiek hebben wij volgende processtappen en componenten geëvalueerd:

- De voorbereidingstoepassing, inclusief het duplicatiesysteem; en
- De toepassingen die gebruikt worden binnen het stembureau:
 - Het voorzitterssysteem;
 - De urne; en
 - De stemmachines.
- De herteltoepassing

Het management van Smartmatic is verantwoordelijk voor de conformiteit met de relevante wetgevende voorschriften, de geschiktheid en de kwaliteit van de toepassingen zoals hierboven beschreven werd.

De in dit rapport opgenomen observaties hebben enkel betrekking op de finale versies van de Toepassing die door Smartmatic aan PwC opgeleverd werden op 3 maart 2014 voor de voorbereidingstoepassing (versie 2.0.5_5.20140303.1209.1123) en op 24 maart voor de toepassing die gebruikt wordt binnen het stembureau (versie 1.7.21).

Gedurende onze testfase werd er nog een bijkomende wijziging aangebracht door Smartmatic om een vastgesteld probleem, inzake de allocatie van het aantal geldige stembiljetten per taalgroep bij de verkiezing van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement, op te lossen voor de twee gemeenten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, gezien de mogelijke impact op de correctheid van de geldige stemmen voor de regionale verkiezingen. De aard van de aangebrachte wijziging was beperkt en ons comfort voor de evaluatie werd bekomen door:

- Het uitvoeren van testen om na te gaan of het vastgestelde probleem correct opgelost werd, aangevuld met beperkte scenario- en integratietesten;
- Een vergelijking van de broncode tussen de twee versies om er ons van te verzekeren dat er geen andere wijzigingen aangebracht werden dan deze vereist om het probleem op te lossen; en
- Een analyse van de mogelijke impact van deze wijziging op andere functionaliteiten van de Toepassing.

Op basis van bovenstaande hebben wij geen problemen van regressie¹ vastgesteld.

¹ Regressie duidt op het mogelijk probleem dat kan opduiken bij het oplossen van een software fout, waarbij door de wijziging weliswaar de fout wordt opgelost, maar die op zijn beurt andere fouten kan veroorzaken.

Op basis van de door ons verrichte werkzaamheden en op voorwaarde dat de nodige uitbatingeninstructies geïmplementeerd en uitgevoerd worden, en verwijzend naar de definitie van geschiktheid zoals hierboven vermeld, besluiten wij met redelijke –maar geen absolute– zekerheid², dat de Toepassing verenigbaar is met de ter beschikking gestelde hardware en beantwoord aan de hierboven gedefinieerde criteria.

De extrapolatie van deze evaluatie naar de toekomst is onderhevig aan het risico dat de erkenningsvoorwaarden of de mate van conformiteit van de Toepassing met de erkenningsvoorwaarden kunnen gewijzigd zijn.

Dit advies is enkel bedoeld voor het gebruik door de Federale Minister van Binnenlandse Zaken voor de Europese, federale en regionale verkiezingen van 25 mei 2014.

Met de meeste hoogachting,

PwC Enterprise Advisory cvba/scrl
Vertegenwoordigd door

Floris Ampe*
Vennoot

*Floris Ampe BVBA, Gedelegeerd Bestuurder, vertegenwoordigd door haar vaste vertegenwoordiger, de heer Koen Ampe

² Voor de term “redelijke zekerheid” verwijzen we naar het Koninklijk Besluit van 26 mei 2002 met betrekking tot systemen van interne controle binnen de federale overheidsdiensten (BS 31 mei 2002).